

"Jag är f.n. rektor på Örnässkolan och på Svartöstadsskolan. Jag har en del funderingar kring ev. konsekvenser om det blir så att Svartöstadsskolan inte blir kvar.

Jag ser det som ett lyft för samtliga elever och lärare i området Örn+Svö om Örnässkolan skulle ta emot eleverna i Svartöstad. Vi skulle då ha möjlighet att organisera en 2-parallell verksamhet, öka det kollegiala lärandet, förhoppningsvis kunna ha en pedagogisk ledare på heltid, etc. Uppblandningen som av elever från ganska skilda områden vad gäller socioekonomiskt, och utländsk bakgrund skulle också enbart vara positivt för såväl elever som personal. Jag tror enkelt uttryckt att skolan skulle bli proffsigare på att utföra vårt uppdrag.

Det jag ser som en risk är om föräldrar från Svartöstad väljer att skriva in sina barn i kommunala skolor i centrum, Östra ex.vis. Detta skulle medföra en än tydligare segregering för Örnässkolan, där vi inte vinner något på förändringen.

Har ni tänkt något kring detta? Hur resonerar ni kring ev. risk att kommunala skolor konkurrera med varandra? Vilket i förlängningen skulle undergräva för de positiva effekterna av den planerade förändringen skulle medföra för områden Örn+Svö.

Örnässkolan f-6 är idag en liten skola, trots enorma lokaler, för liten för att leva upp till de bärande principer man har tagit fram som framtiden skola bör vara förankrad i. Ser man detta utifrån?

Tack för att ni tog er tid att läsa mina tankar."

"Varifrån kommer förslaget "Framtidens skola"?"

Vi undrar var förslaget kommer ifrån att lägga ner 10 skolor, 2 högstadium och en mängs förskolor.

Oavsett vad ni kallar det så är det något ni presenterar här idag, det finns inga andra alternativa förslag.

Vi har sen förslaget kom ut för en månad sen försökt få ut underlagen till de ställningstaganden och påståenden som görs i "Framtidens skola" men det finns inga rapporter, inga analyser, inga verkliga undersökningar bakom detta.

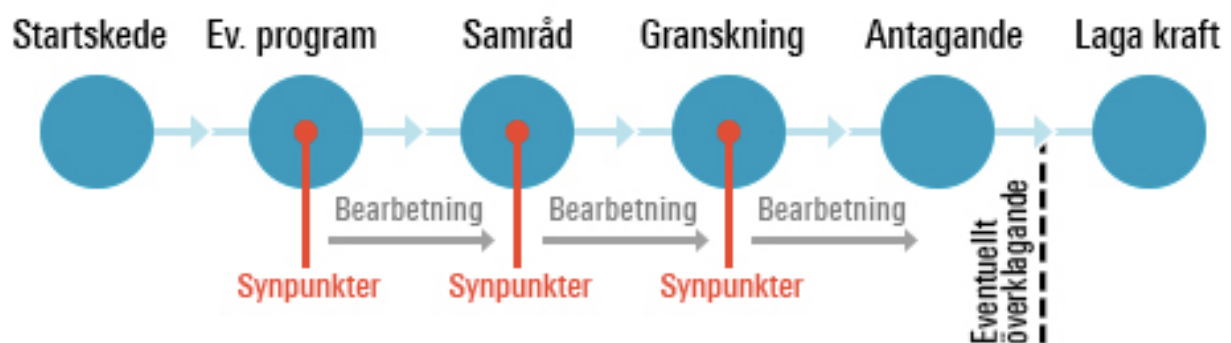
Men det kanske viktigaste för oss är att vi inte alls har fått vara delaktiga i att ta fram det här förslaget.

Det här handlar ju om hela kommunens skolstruktur för åtminstone 10 år framåt.

Det logiska är att börja med en diskussion med oss berörda, alltså elever, föräldrar och personal. Om vilka behov och utmaningar som finns. Utifrån det kan ett förslag arbetas fram som sen kan diskuteras vidare. Det behövs alltså en demokratisk dialog i flera steg.

"Framtidens skola" jämfört med andra samhällsförändringar

Man kan jämföra det här med andra kommunala processer där man gör förändringar i samhället

Ett exempel är detaljplaner som behövs om man ska bygga en väg eller en byggnad. Då behövs grundliga utredningar, riskanalyser och konsekvensbeskrivningar inom en mängd områden.

Och i varje steg av processen har alla sakägare, alltså de som är berörda, rätt till information, dialog och att ge synpunkter. Åsikterna måste tas in som en faktor i processen.

Det här gäller inte bara detaljplaner, det är samma sak med järnvägsutredningar, miljöprövningar osv.

I fallet med "Framtidens skola" finns inget av detta! Det kom ett förslag som vi inte har haft chans att påverka.

"Framtidens skola" jämfört med Vision 2050 och dess program

Vi har tittat på Vision 2050 vars program är Luleå kommuns översiktsplan, ett juridiskt bindande dokument klubbade i kommunfullmäktige.

Redan i rubrikerna för program A, som heter Alla jämlika hittar vi stöd för vår kritik.

Alla jämlika är indelat i fem områden:

1. Alla ungas medskapande

Unga i Luleå ska ha goda möjligheter att utöva och utveckla sina intressen och de ska vara delaktiga i dialog och i utvecklingen av Luleå.

2. Start och uppväxt för alla

Barn och unga ska ha trygga och goda uppväxtvillkor med närvarande vuxna.

3. Alla tillsammans

Med hjälp av dialog och delaktighet ska alla boende i ett bostadsområde ha möjlighet att påverka hur och vad som ska göras i området.

4. Allas röst

Människors vilja att vara delaktiga och engagerade ska tas till vara.

5. Alla ungas väg till arbete

Välutbildade unga har betydelse för samhällets utveckling. Det är viktigt att alla unga får tillräcklig stimulans för att kunna uppnå hela sin potential.

Det är precis det vi vill men som vi upplever att det inte funnits någon tillstymmelse till.

Vad ska detta möte diskutera?

Barnens trygghet, speciella behov, miljöpåverkan, trygga skolvägar, förskola, lågstadium, mellanstadium, högstadium, socialt hållbara stadsdelar, segregering, personalfrågor.....

Allt det här ska diskuteras men vi har inget underlag att utgå från i diskussionen. Som alla förstår finns det ingen möjlighet att föra en verklig diskussion kring alla dessa frågor på ett möte.

Det har gjort oss väldigt frustrerade och det finns en mängd påståenden utan grund som vi vill bemöta.

Det två av presentationen:

PRESENTATION MEDBORGARMÖTE 2015-10-27

* VEM KAN VARA EMOT "KOMPETENTA LÄRARE"?

* Som Matilda sa har vi inte fått ut något underlag för förslaget. Det vi hänvisas till är "Målbilden". Enligt Målbilden ska skolan i Luleå ha "kompetenta lärare". Är någon emot "kompetenta lärare"?

* Vem kan vara emot "bemannad skola", "kompetenta", "behöriga" lärare, "många vuxna" i skolan, trygghet och hög kvalitet på utbildningen? Eller god arbetsmiljö för lärarna? Allt det här är självklart!

* Men hur man når målen är inte självklart. För att komma fram till det behövs underlag, belägg. Vi har inte fått det av BUF/BUN. Vi jobbar alltså på det själva. En början är att ställa sig frågan:

* Vad står att läsa mellan raderna i floskelfesten som presenterats oss?

* Nästa led i vad kommunen tillhandahåller istället för underlag är de så kallade "vägledande principerna". Återigen handlar det om sådant vi alla antas hålla med om – att alla elever ska nå målen, och att skolan ska ha "funktionella" lokaler t ex. Men här börjar formuleringarna bli mer ledande. Har man inte hajat till innan kanske man gör det när man, t ex, får veta att det ska vara en "vägledande princip" för Framtidens Skola att:

* "tillräckligt många elever i skolan gör det lätt att hitta vänner med liknande intressen"

* Hur mäter man vad som är "tillräckligt"? Hur har man kommit fram till denna fantastiska vetenskap överhuvudtaget, att det är bra med vänner med liknande intressen? Så bra att man är beredd att riva upp hela skolstrukturen, dra igång bussande och skjutsande av ca 600 barn varje dag, för att uppnå det?

* BUN/BUF har inte presenterat några faktabelagda svar på de här och tusen andra frågor som kan ställas. Vi har gjort en del efterforskningar själva. Det finns mycket att läsa och ta del av om hur man skulle kunna jobba för att göra verklighet av målbilden som den nu är. Vi kan inte gå igenom allt det här. Men vi vill föra upp några exempel på hur fel Kommunen har hamnat med Framtidens Skola.

* STOR SKOLA = KOMPISAR?

* Det allra märkligaste argumentet – att vi skulle behöva stordrift för att barnen ska få kompisar med liknande intressen (som tydligen lagom till vårt medborgarmöte döpts om till "olikhet berikar") – motvisas t ex av forskning som visar att på stora skolor är det mer uppdelat på skolan, vem som är med vem, vem som inte passar in i något fack.

* Samtidigt har barn som går på mindre skolor ofta högre 'social kompetens'. De har alltså inte alls svårare att få vänner, utan lär sig att vara kompis över gränserna, t ex över årskurserna.

* Barnen på vår skola har uttryckt det enkelt: alla leker med alla, tjejer med killar, de i förskoleklass med de i fyran.

* Det är viktigt att värna det 'allmänna' och blandade på skolor och förskolor just för att barns miljöer i övrigt blir allt mer specialiserade – barn och familjer idag har ofta jättemycket aktiviteter där man bara träffar de som har 'liknande intressen', eller umgås i virtuella världar där man blir ännu mer isolerad.

* MÅNGFALD ELLER SEGREGATION * Så istället för "mångfald" betyder stora skolor mera uppdelat inom skolorna. Även mellan skolor är det mycket troligt att splittring och segregation ökar om omställningen till stordrift drivs igenom. När det hursomhelst blir långt till skolan och sammanhållningen bryts kommer istället privata skolor att gynnas, de gnuggar redan händerna – och mer resurser dräneras ut ur den kommunala skolan, som blir ännu svårare att planera för och få ihop. Alltså tvärtom pratet om att Framtidens Skola ska gynna "mångfald" och "förståelse".

* (Funktionella och flexibla lokaler – få ut mer av varje kvadratmeter... Men klumpigt med stora enheter. Hur anpassar man sig om nya utmaningar uppenbarar sig, t ex sviktande

elevunderlag?)

* LIKVÄRDIG SKOLA?

* Små skolor är ett hot mot våra barns framtid, får vi höra, för på små skolor kan man inte erbjuda likvärdig utbildning. Återigen tas mycket för givet vad gäller vår intelligens, påståendena är inte underbyggda alls.

* När det talas om likvärdig skola trycker kommunen på barns rätt till lika trygghet och kvalitet.

* Kvalitet – små skolor har inte sämre resultat än stora, utan oftare tvärtom. Svartöstadsskolan t ex ligger väldigt högt i de nationella proven. Den mindre uppdelade miljön som finns på mindre skolor bidrar till bättre resultat (och mer trivsel)...

* Trygghet – små skolor generellt ligger i topp vad gäller trygghet.

* Svartöstadsskolan har ett 'trygghetsindex' på 9,6 (på en skala 1-10), att jämföra med 8,5 för Luleå som helhet och 8,1 för riket.

* Framtidens Skola påstår stå för trygghet genom "många vuxna i skolan" - men i själva verket skulle det bli färre vuxna per barn i stora skolor.

* Barn blir sedda på små skolor, problem blir sedda och kan tas itu med

* HUR TRYGGA ÄR LÄRARNA?

* Målbilden trycker mycket på behovet att "konkurrera om" lärarna genom att erbjuda "god arbetsmiljö, heltider och samverkan med kollegor (allt detta är bara möjligt på stora skolor får vi veta).

* God och trygg arbetsmiljö är viktigt för vuxna och barn i skolan. Hur trygga känner sig lärarna i Luleå på jobbet när det hittills bara är EN som vågat ställa sig upp och säga sin mening på medborgarmötena (på Hertsön)?

* När de haft chansen att svara anonymt, i den enkät som vi genom samordningsgruppen för att rädda skolorna har skickat ut till alla lärare på de nedläggningshotade skolorna, så framkom bland annat att:

* 98% av dem tycker att nackdelarna överväger med förslaget om större enheter

* På en skala 1-10 fick Framtidens skola betyget 2 (ur lärarperspektiv) och 1 (ur elevperspektiv).

* Vi har haft en hög svarsfrekvens, 81%, men detta är ändå ännu bara preliminära resultat.

HUR BRA ARBETSGIVARE ÄR LULEÅ KOMMUN?

* Luleå Kommun som säger sig vilja vara så bra arbetsgivare betalar sina lärare i snitt ungefär 1000 kronor mindre än rikssnittet.

* Stressnivåerna bland lärare i Luleå är skyhöga – skolan ligger på tredje plats i landet i Lärarförbundets rankning, men på bekostnad av lärarnas hälsa.

* 9 av 10 hinner inte med att utveckla sin undervisning, planera.

* Vikariat och inlasning utnyttjas på mycket fula sätt av kommunen, vittnar lärare och förskollärare ofta om.

* 341 fasta tjänster togs bort för några år sen.

* Hur äkta är omsorgen om lärarnas arbetsmiljö?

* Anledningen att kommunen ska konkurrera om lärare är den stora LÄRARBRISTEN – detta är kärnan i argumenten som allt annat kommer tillbaka till.

* Hur Kommunen behandlar sina pedagoger är viktigt inte minst pga den stora LÄRARBRISTEN – som utgör kärnan i argumenten, vad allt annat kommer tillbaka till.

* Vi menar att lärarbristen är en utmaning som kan hanteras, inte ett oöverstigligt problem.

* Dessutom har BUF/BUN överdrivit problemet.

* "En tredjedel av skolans personal" går i pension inom 10 år. Det handlar om ungefär 700 personer i olika yrkeskategorier.

* "700 lärare" sas det i BUN och BUF:s inledande propaganda – i själva verket handlar det om ca 240 grundskollärare (och drygt 200 förskollärare). BUF/ BUN har alltså överdrivit problemet.

* Räknar man in pensionsavgångarna och hur mycket fler barn det förväntas bli innebär det att kommunen behöver anställa i snitt 12 nya lärare per år för åk f-6, och 8 för åk 7-9, till och med år 2024. Visst är det ändå en utmaning, men inte en oöverstiglig sådan, utan en som kan lösas 'på plats'.

* ETT INTE LIKA MED ETT?

* Till utmaningen hör att "ett inte är lika med ett" , får vi veta; att de lärare som utbildats de senaste 15 åren inte har den breda kompetens som de som nu går i pension.

* Återigen överdriver BUF/BUN problemet. Det här gäller inte på samma sätt på varje stadium. Nyutexaminerade lärare för åk f-3 HAR bred kompetens – alltså en

lärare kan undervisa i så gott som alla ämnen (utom idrott och hälsa, slöjd och eventuellt estetiska ämnen).

* Från åk 4, då nya lärare har fått specialisera sig på t ex NO eller SO-ämnena, är det ju hursomhelst tänkt att flera lärare ska arbeta tillsammans och komplettera varandra. Det görs idag, även på små skolor som Svartöstadsskolan där det går utmärkt.

* Det finns också gott om möjligheter att satsa på vidareutbildning av lärare; att bredda kompetensen och behörigheten efter behov.

* Slutligen finns det också möjligheter att, i sista hand, använda sig av distansundervisning när det behövs, det görs redan på flera håll, och regeringen överväger att försöka underlätta det ännu mer genom att ändra i lagen.

* TOMMA "HOT" FRÅN SMÅ SKOLOR

* Men enligt BUF/BUN så hotar små skolor möjligheterna att rekrytera behöriga lärare. Med flera små skolor, sägs det, skapas tre problem:

* Ofrivilliga deltid. Kommunen har inte kunnat lägga fram något underlag för sina påståenden om det här "problemet". I enkäten som vi nämnt svarade endast EN lärare att hen hade ofrivillig deltid.

* Att måsta fördela sin tjänst över mer än en skola ska också vara ett problem. Återigen har BUF/BUN ingen överblick över hur verkligheten ser ut här, man har inte kunnat ge några svar. I vår enkät framkom det att endast TVÅ lärare arbetade över två skolor. Det är alltså inte ett problem idag. OM det skulle bli en växande utmaning i framtiden tror vi att den kan lösas genom att erbjuda de berörda lärarna vettiga arrangemang och kompensation för eventuella nackdelar – hellre det för ett fåtal lärare än att sätta hundratals barn från 6 års ålder i en stor bussnings- och skjutsningscirkus.

* Ingen samverkan med kollegor. Det finns sätt att stimulera samverkan pedagoger emellan som inte måste innefatta stordrift. Viktigast är bra grundförutsättningar som att öka lärartätheten, lätta på belastningen för lärare så att de överhuvudtaget orkar samverka och utveckla, mindre mätande, bedömande och administrerande.

DE VERKLIGA HOTEN MOT SKOLAN

- * Istället för de tomma hoten som små skolor sägs stå för så finns det verkliga hot mot framtidens skola – från de styrande i kommunen.
- * Som vi har sett är kommunen redan är en arbetsgivare som misshandlar sin personal.
- * Stordriften presenteras som det enda och självklara sättet att "konkurrera om lärarna" och på så sätt säkra en likvärdig skola för alla barn.
- * Men istället hotar Framtidens Skola att jaga ännu fler lärare på flykt.
- * I vår enkät var det bara en liten minoritet (25%) som sa att de skulle ta sin nya tjänst på ny stor skola direkt.
- * De allra flesta (58%) hade som förstahandsval att lämna läraryrket helt och hållet.
- * Andra ville fortsätta som lärare, bara inte i den här kommunen.
- * Medan BUN säger att vi måste gå mot stordrift för att så "få väljer att utbilda sig till lärare" är ett ännu större, och relaterat, problem att få stå ut med att vara lärare särskilt länge – på grund av den orimliga arbetssituation och dåliga ersättning som samma politiker ansvarar för.
- * 8000 nya lärare utexamineras varje år – samtidigt lämnar 4000 yrket. 38 000 lärare i landet arbetar som något annat än lärare.
- * Framtidens Skola är inne på helt fel spår för att åtgärda det här.
- * Vi kan inte köpa att det är omsorgen om lärarna och eleverna som ligger bakom det här.
- * Efter alla ohederliga argument och antydningar, vad ligger egentligen bakom Framtidens Skola?
- * Stordrift utnyttjar lärare, övrig personal och lokaler hårdare.
- * Det handlar om en besparing, eller snarare en illusion om en besparing.
- * Kostnaderna för hårdare miljö i skolan och i samhället i stort är nämligen höga – vi skulle behöva konsekvensanalys ur barnperspektiv och ur samhällsperspektiv här för att uppskatta hur höga (ingen alls har blivit gjord av de bakom förslaget).

* Det handlar om att marknadens diktatur ska utvidgas till skolan. Det är marknadsanpassningen och fabrikstänket som nu ska lägga också skolan under sig, marginalerna ska slimmas.

* Accepteras den logiken så kommer vi snart att se att den inte har någon ände.

* Det finns ingen optimal skolstorlek! Vad som är optimalt för heltid för hemkunskapsläraren är det kanske inte för musik- eller slöjdläraren, så heltidspusslandet kvarstår som utmaning. Som påpekades på Hertsöns medborgarmöte kan en sammanslagen högstadieskola för Hertsön och Örnäset sluta på så många som åtta eller elva parallellklasser.

* Stora enheter är också klumpiga att hantera ifall något förändras, t ex om elevunderlaget sviktar. Det är upplagt för inte bara större skolor utan också större klasser i nästa steg.

* Frågan är: Var sätter vi stopp?

* Nu vill man bygga hela skolstrukturen runt ett problem (lärarbristen) – som om det vore hugget i sten, istället för att satsa på lösa det.

* Det finns mycket bättre, mer självklara, sätt att "konkurrera" om lärarna. Att erbjuda bättre arbetsvillkor, bättre arbetsmiljö och genomgående högre löner. Plus att skapa en trygg miljö för personalen där de kan säga vad de tycker och bli lyssnade på.

* Det är tydligt att de styrande redan har tagit ställning. Men det har vi också. Riv inte upp det som är bra, satsa mer där det behövs mest... Fler skolor borde få vara som Svartöstadsskolan!

- **Vår vision**

i vår vision för framtidens skola är barnen i centrum. Vi som bor i Luleå har en skola som utgår från barnen, för deras lärande och lek.

Det är nära till skolan, den finns i det område barnen bor. Att gå eller cykla är det naturliga sättet att färdas till skolan.

Det finns utbildade, engagerade och kompetenta vuxna i både förskolan, skolan och fritids.

Barnen är trygga, i sin skola, på sin skolgård och i sin omgivning. De har nära till vänner, i samma ålder och leker även med både yngre och äldre.

De litar på sina skolkamrater och på vuxna och är trygga med varandra. De problem som uppstår löses tillsammans, och kanske med hjälp av till exempel skolhälsovården om det behövs, där det finns nya vägar att öka tillgängligheten, inte minst med den it-teknik som många barn idag lär sig använda från det att de är ganska små.

För mig är det här en vision ska gälla alla barn- i alla skolor- i hela kommunen i vår bild av framtiden.

Allt det här har vi redan i Svartöstan, Vi har en skola där barnen är trygga, vi har utbildad och engagerad personal, vi närheten till skolan och till kompisarna, det finns kompisar både i och utanför klasserna, och våra barn leker över årskurserna.

Vi har nära till havet, i den stad som vill profilera sig som kuststad, vi har nära till naturen för lek och lärande, vi har nära till folkets hus Blackis som används av skolan för bland annat dans och musikundervisning, vi har det utvidgade klassrummet ute i vårt samhälle i svartöstan.

Vi ser också att vår stadsdel och vår skola har alla möjligheter att utvecklas och växa och vi vill se mer av allt det som är bra.

I vår vision av Svartöstan växer stadsdelen, vi vet att många vill flytta hit, vi jobbar sen drygt ett och ett halvt år tillbaka för en ändrad detaljplan som skulle göra att fler hus kan byggas och vi kan bli fler svartöstadsbor. Kommunen har även egna planer för att bebygga Svartöberget. Allt det här betyder att vår skola får ett större elevunderlag och kan växa. För en viktig anledning till att många vill bo i Svartöstan är vår fina och väl fungerande skola!

När det nu i kommunen kommer till att välja väg för framtidens skola, så vill vi, att den väg som väljs kommer att vara en väg framåt där planerna utgår från vilken slags skola vi vill ha, en som utgår från barnen och deras behov, inte från

enkel administration,

låga kostnader eller

lärarbrist.

För det är ingen vision för framtiden, Det är att anpassa sig till det som inte fungerar,

Vi vill också att våra åsikter som medborgare i Luleå kommun kommer att tas till vara, det är vi som vet vilket liv vi vill ha.

För vi ska också komma ihåg att detta inte bara berör de skolor som nu är nedläggningshotade, det är inte ens en fråga bara för de barn som går i skolan och deras föräldrar. Det här är en samhällsfråga för hela Luleå, hur ska vi färdas, leva och bo?

Allt det här som jag nu sagt är vår vision för Svartöstad och Luleå, MEN det här är en vision som vi delar med Luleå kommun, för är mycket av det jag nu sagt går att återfinna i kommunens egen vision för framtiden, nämligen vision 2050, Visionen, som antogs politiskt 2008, handlar om att skapa ett attraktivt Luleå som är hållbart över tiden står det att läsa på kommunens hemsida

och där de tre grunddelarna är den sociala-, ekonomiska- och ekologiska hållbarheten.

"Stadsdelens svagheter och styrkor tas fram för att området ska kunna utvecklas mot större ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. "

Social hållbarhet

Social hållbarhet är målet om ett gott liv och en god livsmiljö. Livskvaliteten bygger på möjligheten till delaktighet och sammanhang samt på förutsättningarna för trygghet och en god hälsa.

Ekonomisk hållbarhet

Ekonomisk hållbarhet innebär en bra ekonomi som medel för att kunna nå det goda livet. Ekonomisk tillväxt är en av förutsättningarna för välfärd och behövs för att säkra människors jobb, försörjning och social trygghet.

Ekologisk hållbarhet

Ekologisk hållbarhet handlar om att allt vi gör måste rymmas inom ramen för ekosystemets gränser. En ekonomisk tillväxt utan ökad miljöbelastning är både möjlig och på lång sikt även nödvändig.

Det förslaget "framtidens skola " som idag presenterats däremot gör är tvingar fram mer bil och busstrafik, ökad segregering och splittrade sociala sammanhang för områdena och människorna i dem.

Kommunen säger sig vilja ta till vara det engagemang som finns, och låta oss medborgare komma till tals enligt sin vision, inte minst våra unga, som faktiskt är de som berörs allra mest av vilken väg kommunen väljer i skolfrågan, både nu och i framtiden, så låt de unga göra sin röst hörd."

" Angående förslaget att Örnässkolan även skall inrymma eleverna från Hertsöskolans högstadium. Jag tänker på en så enkel kiss och bajs fråga. Finns det tillräckligt med toaletter till alla dessa elever? Toalettantalet var för litet redan då en anhörig gick där i slutet på 70-talet. Hela rasten gick åt till att leta en ledig toalett! Löser ni det med Baja-Major på skolgården? En annan sak är också var gång och cykelvägen finns, när jag tittar på kartan måste barnen gå längs efter villagator med otaliga skymda utfarter. Där ska dom gå samtidigt som stressade vuxna backar ut från sina villauppfarter. Det passar ej ihop med en nollvision i trafiken. I övrigt tycker jag att erat förslag kan kastas i papperskorgen! Varför förstöra ett vinnande koncept såsom Hertsön är (syftar till den information som kom upp på mötet på Hertsöskolan)."

" Bygg inte kronan skolan utan skjutsa ut barnen som bor på det området till befintliga enheter i kommunen. För vi har ju planerat vårt boende efter dom förutsättningar som finns. Eller vad tycker Carina Sammeli."

" På örnässets 7-9 går idag 180 elever ungefär. Jag som lärare har någorlunda koll på de flesta elever och kan på ett ungefär veta vilka elever som går på skolan och vilka som inte gör det. På en någorlunda liten skola har eleverna en relation till mer eller mindre alla lärare.

Skulle vi nu få dubbelt så många elever skulle det försvinna. Alla lärare skulle inte ha en relation till alla elever, jag skulle inte kunna säga vilka elever som går på vår skola eller inte vilket skulle öka antalet besök av ungdomar som inte har där att göra. Vi har, som alla andra skolor, problem med mobbing och med en större skola skulle eleverna bli mer "anonyma" vilket skulle öka mobbingen vilket på sikt skulle försämra skolresultat.

Är det så vi vill ha det?

Kanske skulle vi kunna lösa lärarbristen tillfälligt men jag tror mer på att göra läraryrket mer attraktivt och arbetsmiljön bättre. Dessutom behöver vi se till vad eleverna behöver, inte bara vad lärarna behöver.”

”Varför behålla små skolor som Svartöstadsskolan?”

Det finns mycket samlad kunskap som visar på fördelar med att behålla små skolor ute i stadsdelar och byar, och då framförallt i de lägre årskurserna. Här nedan presenteras vad forskningen säger om små skolor och avslutningsvis finns en presentation av Svartöstadens samt en sammanställning om Svartöstadsskolan utifrån samma perspektiv som forskningsöversikten. Man skulle kunna utveckla ämnet ytterligare, då det finns mycket att hämta inom forskningsområdet, men avsikten var att göra en relativt kortfattad sammanfattning.

Elevernas kunskapsutveckling

Svaren på de stora frågorna om hur en skola ska fungera, en skola där barn trivs och får motivation att lära, hittar man genom att studera de små skolorna. Detta konstateras i en doktorsavhandling från vårt grannland Finland (Karlberg- Granlund, 2009). I en forskningsöversikt med fokus på att lyfta fram skolstorlekens inverkan på elevers prestationer och sociala situation konstaterar Adofsson (2014) att det för de yngre eleverna saknas belegg för några kunskapsmässiga fördelar med större skolor. Däremot finns det ett flertal forskare som hävdar motsatsen, att elever i dessa stadier gynnas av mindre skolor (se t.ex. Leithwood & Jantzi, 2009; Kuziemko, 2006; Arcchibald; Lee & Loeb, 2000). Förutom fördelarna med en liten skola för de lägre årskurserna finns även forskning som visar på fördelar för elever från hem med lägre utbildningsbakgrund och de elever som har utländsk bakgrund (se t.ex. Walberg & Walberg, 1994; McMillen, 2004). De svagaste eleverna är med andra ord de som har mest att vinna på att det finns tillgång till små skolor (Reeves, 2008). Samma forskare hävdar även att eleverna från små skolor tenderar att klara fortsatta studier och universitetsutbildningar bättre.

En trygg skola

I en svensk studie, där forskare på uppdrag av Skolverket (1996) jämförde små och större skolor, framkommer att det på mindre skolor finns bättre förutsättningar för att skapa trygghet och undvika anonymitet eftersom det etableras ett personligt förhållande till alla elever. Även här verkar det vara av störst betydelse för de yngre eleverna, som generellt upplever större trivsel på små skolor. Arfwedson (1991) konstaterar att barnet har ett stort behov av trygghet då det börjar skolan och betonar vikten av att skolans personal och eleverna känner varandra. Små skolor skapar goda förutsättningar för att vara platser där våra elever får utrymme att växa och bli sedda och bekräftade för vem de är, inte bara för vad de gör. Något som ibland glöms bort i vårt samhälle (Reeves, 2008). I en studie av Cotton (1996) som baseras på 48 forskningsrapporter ses ett liknande resultat. Små skolor har lättare att ge eleverna en känsla av tillhörighet och att ingå i ett sammanhang, samt en upplevelse av att kunna

påverka sin situation.

Elever på små skolor slåss mindre, känner sig tryggare och är närvarande mer regelbundet (Reeves, 2008). Mobbning förekommer på alla typer av skolor, men är lättare att upptäcka i små skolor. De stora skolorna i en studie av Marklund och Westerlund (2009) hade en medvetenhet om anonymitetsproblematiken och arbetade aktivt med den. Att ha en trygg miljö med färre beteendemässiga problem skapar

2
förutsättningar för att koncentrera sig bättre på undervisning och inläring. Små skolor med stark gemenskap är mindre beroende av formella regler för att reglera beteenden och man kan konstatera att beteendemässiga problem minskar när regler ersätts av informella strukturer (Cotton, 1996).

Elevernas attityder, personliga utveckling och mognad

Elever på mindre skolor uppvisar rent generellt positivare attityder och inställning till sitt skolarbete jämfört med de på större skolor (Leithwood & Jantzi, 2009). I små skolor lär sig elever att samarbeta med varandra oavsett ålder, kön och intressen. I stora skolor söker sig eleverna till grupper med likasinnade. Detta beteende påverkar elevernas utveckling i fråga om tolerans och förmåga att förstå andras perspektiv på så sätt att elever på små skolor blir mer toleranta gentemot olikhet (Kvalsund, 2000). Även åldersblandade klasser ses ha fördelar i fråga om social samverkan. När det gäller åldersblandade klasser visar Kinsey (2001) att elever i dessa klasser har mer positiva attityder till skolan, högre självkänsla och bättre färdigheter i ledaregenskaper. Det finns världsomspännande rörelser för små skolor med utgångspunkt i att dessa fostrar bättre samhällsmedlemmar, gynnar social jämlikhet och individuellt ansvarstagande inte bara under skolåren utan även senare i livet (Reeves, 2008).

Pedagogers och föräldrars inställning och engagemang

I sju av tio studier som tittat på pedagogers inställning till sitt arbete framkommer att lärare på små skolor verkar ha en positivare inställning och attityd till sitt arbete än de vid större skolor. I de tre övriga studierna hittades inga signifikanta samband. Resultatet förklaras med större sammanhållning och djupare sociala relationer på de små skolorna (Leithwood & Jantzis, 2009). Forskning vid Center for Teaching Quality visar vidare att lärare vid små skolor är mer positiva till sina arbetsförhållanden när det gäller tid, professionell utveckling och ledarskap. Forskning har visat att skolor där lärare är mer tillfredsställda med sina arbetsförhållanden har lägre omsättning av lärare och en ökad inläring hos eleverna (Reeves, 2008).

Föräldrar till barn i små skolor känner större engagemang och upplever sig ha större inflytande i sina barns skolsituation, i synnerhet om skolorna ligger i närområdet. Detta verkar även sammanfalla med hur nöjda föräldrarna uppger sig vara med skolan. Engagerade och nöjda föräldrar innebär i sig även det en positiv faktor för elevernas resultat (LeFevre & Hederman, 2001).

Skolmiljön

När det gäller barns utveckling är både inom- och utomhusmiljön viktig (Reeves, 2008).

Trivsel och atmosfär kan inte mätas rent objektivt, utan det handlar om upplevelsen av en byggnad (Kirkeby, 2005). Lekens betydelse för lärandet och utomhusvistelsens betydelse för hälsa, fysisk och psykosocial utveckling har bidragit till att stärka skolgårdens roll. Flera studier tyder på att komplexiteten i landskapet erbjuder en mängd variationer i lekaktiviteter och det finns ett behov av en mångfald av platser både planerade men också av områden med natur (Björklid). I små skolor finns ofta större fysiskt utrymme för alla elever att leka på rasterna och inte bara de duktiga får vara med

3
i spelen (Kvalsund, 2000, 2004). På skolor som byggts ut för att anpassas för ett större elevunderlag har ofta skolgårdens yta och planering blivit lidande (Attwell m.fl. 2004).

Små skolor som en del av ett attraktivt bostadsområde och en levande landsbygd

Skolan spelar en viktig roll inte bara som en plats för våra barn att inhämta kunskaper. I den vetenskapliga litteraturen på hur ett område påverkas vid en skolnedläggning har flera olika aspekter uppmärksammats. En rad studier har undersökt hur det lokala näringslivet påverkas, andra har pekat på ett minskat engagemang i allmänhet och en förlorad gemensamhetskänsla i den berörda bygden och ytterligare andra på hur skolan har en symbolisk betydelse som går förlorad vid en nedläggning (Amcoff, 2012).

I Luleå kommuns Vision 2050, under rubriken Levande & växande, kan man läsa följande: "Varje by och stadsdel, det som ligger närmast hem, har ett eget centrum som är en viktig del av attraktiviteten och livfullheten. Där finns inspirerande och trygga uppväxtmiljöer som formar bilden av Luleå för framtidens invånare." Skolan spelar en viktig roll i att behålla eller skapa levande centrum i stadsdelar och byar. Att ha tillgång till barnomsorg och grundskola med bra kvalitet i närheten av bostaden är viktig faktor för många familjer vid val av bostadsort (Glesbygdsverket, 2003). I Luleå kommuns vision finns, för bedömning av hållbar utveckling, "närhet till skola för F-6" med som ett av kriterierna för att utveckla hållbara stadsdelar och byar.

Små skolors kostnadseffektivitet

Denna översikt har i första hand fokuserat på de pedagogiska vinsterna, men kommer även kort belysa ekonomiska ställningstaganden. En nedläggning av en mindre skola kanske ger bättre siffror på efterkommande års skolbudget, men behöver inte innebära en besparing, varken samhällsekonomiskt eller för kommunen på längre sikt (Fowler, 1992; Williams, 1993). Vid en skolnedläggning är det därför viktigt att ta hänsyn till de direkta kostnaderna på kommunens budget samt följer för den lokala samhällsekonomin (Marklund och Westerlund, 2009). Skolverkets studie, Stora och små grundskolor i ett likvärdighets- och regionalperspektiv, ger även den stöd för att bredda perspektivet och se skolans kostnader som en del av samhällsekonomin.

Slutsats utifrån pedagogiska, regionalpolitiska och ekonomiska effekter

Om bara de pedagogiska hänsynstagandena ska ligga till grund för beslut blir ställningstagandet lätt. Även sett i ett helhetsperspektiv är det fortfarande lätt att argumentera för den lilla skolan. I andra kommuner (t.ex. Malung och Skarn) som varit i en liknande situation har forskare efter att ha tagit hänsyn till pedagogiska,

regionalpolitiska och ekonomiska aspekter tydligt rekommenderat kommunerna att behålla den decentraliserade skolstrukturen med många små skolor (Sollund & Solvoll, 2000; Pettersen, Sollund, Solstad & Öines, 2001). I Amerika går trenden åt motsatt håll mot här i Sverige. Där har man prövat storskalighet och går i nuläget tillbaka till mindre skolor i syfte att återfå närhet och samhörighet i skolan. I en geografiskt mer närliggande jämförelse från Myndigheten för skolutveckling konstateras att i våra grannländer Norge och Finland är intresset för små skolor och glesbygdens skolfrågor mycket högre än i Sverige.

4

Små skolor är bättre med avseende på trygghet, jämlikhet, och sociala färdigheter och minst lika bra vad det gäller elevprestationer. De fostrar bättre samhällsmedborgare och skapar mer engagemang hos både pedagoger och föräldrar, vilket ger positiva effekter även på elevernas kunskapsutveckling.

Svartöstan och vår skola

Ovanstående fakta kring små skolor backar upp det vi i Svartöstan känner och upplever när vi ser på vår skola. Vi värnar inte om små skolor bara för våra egna elever och vår egen stadsdels skull utan för att små, närliggande skolor för framförallt de mindre barnen utgör en viktig del av vår kommuns skolstruktur.

Luleå vill växa, målet är 10 000 nya Luleåbor. Nya bostadsområden medför behov av nya förskolor och skolor. Vi ser ingen motsättning i att bygga nytt där det behövs, som t.ex. på Kronanområdet, och samtidigt behålla och värna om det som finns och fungerar bra. Luleås främsta konkurrensfördel mot andra attraktiva kommuner är just vår närhet och småskalighet, vilket skapar trygghet och gemenskap, förutsättningar för ett liv i balans. Trygga och goda uppväxtförhållanden är avgörande för barn och ungas hälsa och för folkhälsan på lång sikt. Om de små skolorna läggs ner förlorar kommunen ett viktigt incitament som kan få unga att välja att bo kvar eller hemvändare att flytta tillbaka.

Barnfamiljer väljer att inte flytta till kommunen i samma omfattning, eller flyttar härifrån. Som en barnfamilj som valt att flytta hem till Luleå uttrycker det "om det blir storskolor kan vi lika gärna flytta tillbaka till Stockholm igen".

Svartöstan är ett bra bostadsområde där känslan av tillhörighet och trygghet samt kulturhistorisk förankring ger området en egen stark identitet med unika särdrag. Stadsdelen är attraktiv för barnfamiljer mycket tack vare närheten till både förskola och F-6 skola. Skolan och förskolan har även på detta sätt möjlighet till samarbete. Barnen i området känner varandra väl och leker och umgås över åldrarna. Att "alla känner alla" skapar en trygghet både för barn och föräldrar samt övriga boende i området. Skolan utgör en viktig social samlingspunkt. Svartöstan har ett högt kulturhistoriskt värde och är ett av landets få bevarade exempel på kåkstadsbebyggelse. Stadsdelen omfattas av riksintresse för kulturmiljö och finns med på Länsstyrelsens kulturmiljöprogram. Den utgör ett tydligt landmärke, har en unik karaktärsfull boendemiljö som bidrar med både mångfald, historia, kustidentitet och naturområden till kommunen. Skolans elever ges möjligheter att verka i en historiskt och kulturellt intressant miljö, vilket tas till vara och

används i undervisningen.

Prognoser på befolkningsutveckling för antal barn (mellan 6-15 år) visar på en stabil ökning av ungefär tio per år fram till år 2024 i Svartöstad. Planerna på nybyggnation på Svartöberget kan också ge ett ökat elevunderlag.

På Svartöstadsskolan fungerar kommunikationen enkelt, eleverna har kontakt med vuxna som känner dem vid namn och som bryr sig om dem och kan möta deras behov på ett personligt sätt. Detta skapar bra relationer mellan elever, lärare och föräldrar, vilket medför en fysiskt och känslomässigt trygg pedagogisk stödjande miljö för undervisning och inläring. I kommunens kvalitetsredovisning (2013) kan man läsa följande

”Svartöstadsskolan är en liten skola där goda förutsättningar finns för elevers trivsel och trygghet, en viktig förutsättning för lärande”. Skolans elever uppvisar bra resultat såväl i 5

kunskaps som i socialt lärande. Alla elever i åk 6 hade klarat kraven för godkänt resultat i de nationella proven i samtliga ämnen. Vidare konstateras även att samtliga pedagoger på skolan är legitimerade. Svartöstadsskolan är en liten och trygg skola med ett indexvärde på 9,6 (att jämföra med rikets 8,1) på skattad trygghet utifrån Skolinspektionens skolenkät till pedagogisk personal vid skolan hösten 2013.

Svartöstadsskolan har en ekonomi i balans och har nyligen genomgått yttre renovering med avseende på tak, fönster och fasad. Fasigheten är billig i drift, då den värms upp med fjärrvärme. Eftersom byggnaden ägs av kommunen skulle kostnaden för den förbli i det närmaste densamma även efter en eventuell nedläggning. Skolan är Q-märkt och kan inte heller göras om till t.ex. bostäder enligt detaljplanen, eftersom den ligger inom bullergränsen vid SSAB.

Svartöstadsskolan erbjuder en bra närmiljö, med vatten och skog inom gångavstånd. Här finns även tillgång till andra lokaler i närområdet. Friskvårdscentrums idrottsanläggning utnyttjas för idrott i de lägre årskurserna och Blackis används för särskilda projekt. Skolgården är begränsad främst till främre delen av huset, vilket gör

att den är överskådlig. Den är varierad med både planerade områden och områden av

naturkaraktär, vilket främjar lekar av olika slag. Alla får vara på rasterna oavsett ålder

och hur bra man är och de större barnen tar sig an de mindre. Även på fritiden är skolgården välbesökt och utnyttjas som en naturlig mötesplats för lek av barnen i Svartöstad.

I Luleå kommuns vision 2050 profilerar man sig mot ett framtida hållbart samhälle, vilket bland annat innebär ett begränsat resande. Genom att behålla de små skolorna slipper vi en ökad miljöpåverkan i form av bussning av elever samt hämtning med bil för

de som behöver fritidsplats före eller efter skoldagen. Att kunna gå till fots till skolan påverkar även elevernas hälsostatus positivt. Skolvägen till föreslagna alternativa skolor

är inte säker, så även om sträckan är mindre än två kilometer kommer barnen att behöva och ha rätt till skolskjuts (Skolverkets juridiska vägledning). NTF gör bedömningen att färdvägen inte är bra eftersom den innebär för många obevakade korsningar och går i närheten av vatten. Barn bedöms inte som trafikmogna före tolv års

ålder. Här kommer även en ytterligare kostnad att uppstå för kommunen.

Om kommunen ska stäva efter att ge alla elever de bästa förutsättningarna för att nå så

långt som möjligt i sin kunskapsutveckling känns det som att man borde värna om att

behålla och snarare fortsätta att satsa på småskaligheten inom skolvärlden. Genom att

avveckla alla små skolor försämras förutsättningarna inte minst för de mest utsatta elevgrupperna, de yngsta och de svagaste eleverna.

Vår önskan är att se Luleå som en kommun som går i täten och vågar satsa på att

leva upp till sina visioner och inte bara blint följer efter i den nedläggningstrend

som verkar svepa över landet. Vi vill leva i en kommun som slår vakt om och

utvecklar det som är bra. Vår förhoppning är att Ni styr kommunen i en riktning där

förändringar i skolstrukturen beaktar barnperspektivet samt har en förankring i

modern forskning och hos kommunens invånare.”

” Jag önskar att Luleå kommun funderar en gång till innan ni lägger ner alla små förskolor. Jag kan se flera fördelar med en lugn och liten miljö i förskoleåldern, barnen får en grundtrygghet som ger dem förmågan att sedan klara en större skola när de går över till skolverksamhet. Barnen håller sig friskare i mindre grupper, vilket leder till att personalen i sin tur är friskare och färre vikariesituationer uppstår. Föräldrarna behöver inte vabba lika ofta och det blir en win-win-situation för hela samhället.

Vår son går på den fantastiska lilla förskolan Skurholmens förskola, som tyvärr är nedläggnings-/omflyttningshotad. Jag önskar att ni fick uppleva en dag på denna förskola så ni ser vilken fantastisk miljö det är. Det är inte nya fina moderna lokaler som på många större förskolor, det är istället litet och hemtrevligt och framförallt en lagom storlek på barngrupperna i huset som gör att pedagogerna hinner med alla barn samt oss föräldrar. Det finns alltid någon som kan berätta hur min sons dag har varit, jag lär känna pedagogerna och det är så trevligt på förskolan att man åker med ett leende på läpparna till jobbet på morgonen. Avdelningen för barn med språkstörningar som finns på förskolan förgyller förskolan och berikar alla våra barn på förskolan, även vi föräldrar som har barnen på den "vanliga" avdelningen upplever fördelarna med denna verksamhet i huset. Pedagogerna och barnen från de båda avdelningarna är en enhet, barnen lär av varandra och alla barn får tillgång till dessa fantastiska språkpedagoger. Jag ber er att se över detta beslut att stänga en av

Luleås bästa förskolor, som dessutom alltid får högsta betyg i alla föräldraundersökningar. Snälla låt oss få behålla Skurholmens förskola!”